ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 26ης Νοεμβρίου 1975 *

στην υπόθεση 73/74,

Groupement des fabricants de papiers peints de Belgique (Βελγικός όμιλος κατασκευαστών χαρτιών τοιχοστρωσίας), με έδρα τις Βρυξέλλες,

SC Usines Peters-Lacroix SA, με έδρα τις Βρυξέλλες,

Les Papeteries de Genval SA, με έδρα το Genval,

Établissements Vanderborcht Frères SA, με έδρα τις Βρυξέλλες,

Papiers Peints Brepols SA, με έδρα το Turnhout,

όλες επικουρούμενες από το Marcel Grégoire, δικηγόρο στο Cour d'appel των Βρυξελλών και, όσον αφορά την τελευταία προσφεύγουσα, από το δικηγόρο Γάνδης Guy Schrans, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο το δικηγόρο Tony Biever, 83, boulevard Grande-Duchesse-Charlotte,

προσφεύγουσες,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τους νομικούς συμβούλους της Jean-Pierre Dubois και Dieter Oldekop, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο το νομικό σύμβουλό της Mario Cervino, Bâtiment CFL, place de la Gare,

καθής,

και

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

Jean-Marie Pex, εκπροσωπούμενου από τον Louis Van Brunnen, δικηγόρο στο Cour d'appel των Βρυξελλών, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο το δικηγόρο Paul Beghin, 9, avenue de la Gare,

παρεμβαίνων,

η οποία έχει ως αντικείμενο την ακύρωση της αποφάσεως της Επιτροπής, της 23ης Ιουλίου 1974, που αφορά διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΟΚ,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους R. Lecourt, πρόεδρο, H. Kutscher, πρόεδρο τμήματος, A. M. Donner, P. Pescatore, M. Sørensen, A. J. Mackenzie Stuart και A. O'Keeffe, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: A. Trabucchi
γραμματέας: A. Van Houtte

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

(τα πραγματικά περιστατικά παραλείπονται)

Σκεπτικό

1 Με δικόγραφο που κατατέθηκε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 30 Σεπτεμβρίου 1974, το Groupement de papiers peints de Belgique (βελγικός όμιλος χαρτιών τοιχοστρωσίας, στο εξής: ο Όμιλος) και οι εταιρίες που είναι μέλη του ζήτησαν την ακύρωση της αποφάσεως της 23ης Ιουλίου 1974 (JO 1974, L 237, σ. 3) με την οποία η Επιτροπή διαπίστωσε το ασυμβίβαστο συνόλου συμφωνιών και αποφάσεων του ομίλου προς το άρθρο 85, παράγραφος 1 της Συνθήκης ΕΟΚ, απέρριψε την αίτηση εξαιρέσεως, διέταξε τα μέλη του Ομίλου να θέσουν τέλος αμέσως στις διαπιστωθείσες παραβάσεις και επέβαλε πρόστιμα στα μέλη του Ομίλου για τη συλλογική απόφασή τους να αναστείλουν τις παραδόσεις εμπορευμάτων στον ΡΕΧ.

Επί του αντικειμένου της προσφυγής

2 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, τα μέλη του ομίλου δήλωσαν ότι δεν βάλλουν πλέον «κατά της αποφάσεως της Επιτροπής από την ημέρα εκδόσεώς της και ως προς το μέλλον, καθόσον η εν λόγω απόφαση απαγόρευσε τις συμφωνίες που επέβαλαν την υποχρέωση τηρήσεως και δημοσιεύσεως των υποχρεωτικών τιμών καθώς και τις συμφωνίες που απαγόρευαν τη δημοσίευση χαμηλότερων τιμών ή εκπτώσεων σε σχέση με τις υποχρεωτικές ή συνιστόμενες τιμές».

3 Ο Όμιλος διευκρίνισε ότι εξακολουθεί να αμφισβητεί τη νομιμότητα της αποφάσεως ως προς το παρελθόν, όχι για να ζητήσει την ακύρωσή της καθ' ολοκληρίαν, αλλά για να καταδείξει ότι η αναστολή των παραδόσεων εμπορευμάτων στον ΡΕΧ δεν ενέπιπτε στην απαγόρευση του άρθρου 85, παράγραφος 1, και ότι συνεπώς η απόφαση της Επιτροπής που επέβαλε πρόστιμα για την εν λόγω αναστολή πρέπει να ακυρωθεί.

4 Επικουρικώς, τα μέλη του Ομίλου υποστηρίζουν ότι τα πρόστιμα ήταν τόσο υψηλά, ώστε το Δικαστήριο, το οποίο έχει πλήρη δικαιοδοσία, οφείλει να τα μειώσει.

5 Οι προσφεύγουσες επικαλέστηκαν λόγους ακυρώσεως που αφορούν την παράβαση των διατάξεων της Συνθήκης και την έλλειψη αιτιολογίας της αποφάσεως.

Επί της ουσίας

Προσβολή του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς

6 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι εσφαλμένως διαπιστώνεται στο στοιχείο II, c 3), της αποφάσεως ότι αυτές επέβαλαν τις τιμές μεταπωλήσεως στους εμπόρους χαρτιών τοιχοστρωσίας.

7 Ωστόσο, οι προσφεύγουσες δεν αρνούνται ότι στην περίπτωση κατά την οποία οι έμποροι λιανικής πωλήσεως έχουν προμηθευτεί τα εμπορεύματά τους απευθείας από τον Όμιλο ή μέσω εμπόρων, υποχρεούνται να δημοσιεύουν τους τιμοκαταλόγους που τα μέλη του Ομίλου καθορίζουν από κοινού και οφείλουν να μην αναγγέλλουν δημοσίως τις εκπτώσεις επί των εν λόγω τιμών.

8 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι πρόκειται μόνο για μια απαγόρευση αναγγελίας εκπτώσεων, δεδομένου ότι οι έμποροι λιανικής πωλήσεως είναι ελεύθε-

ροι να χορηγούν εκπτώσεις σε ορισμένες ειδικές περιπτώσεις, έστω και συστηματικά, αρκεί να μην τις αναγγέλλουν δημοσίως.

9 Το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ορίζει ρητώς ότι είναι ασυμβίβαστες προς την κοινή αγορά οι συμπράξεις που συνίστανται «στον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών ... πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής».

10 Αν ένα σύστημα υποχρεωτικών τιμών πωλήσεως είναι προδήλως αντίθετο προς την εν λόγω διάταξη, εξίσου αντίθετο προς αυτή είναι το σύστημα των υποχρεωτικών τιμών καταλόγου με απαγόρευση αναγγελίας εκπτώσεων επί των εν λόγω τιμών.

11 Κατά συνέπεια, δεν έχει τόση σημασία αν η απόφαση έκρινε εσφαλμένως ότι τα μέλη του ομίλου εφάρμοζαν σύστημα υποχρεωτικών τιμών μεταπωλήσεως.

12 Επιπλέον δεν αμφισβητείται ότι η συμφωνία μεταξύ των μελών του Ομίλου, στον οποίο μετέχουν τέσσερις από τους πέντε Βέλγους παραγωγούς χαρτιών τοιχοστρωσίας, αποκλείει κάθε ανταγωνισμό ως προς τις τιμές πωλήσεως στο Βέλγιο των χαρτιών που πωλούν υπό το κοινό σήμα Decorgroup. Εκτός από τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών, η σύμπραξη την οποία αφορά η επίδικη απόφαση περιέχει επίσης ένα σύνολο περιοριστικών ρητρών που αφορούν άλλους όρους συναλλαγών που απαριθμούνται στο στοιχείο II A2 (a)-(u) της επίδικης αποφάσεως.

13 Μολονότι ορισμένες ρήτρες του εσωτερικού κανονισμού του Ομίλου είχαν ήδη περιπέσει σε αχρησία κατά την έκδοση της επίδικης αποφάσεως, δεν αμφισβητείται ότι το ουσιώδες μέρος της συμφωνίας, που αφορούσε όλες τις πτυχές της πωλήσεως και της εμπορίας των χαρτιών τοιχοστρωσίας του Ομίλου, εξακολουθούσε να ισχύει μέχρις ότου η απόφαση τις απαγόρευσε.

14 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι κάθε κατασκευαστής στον οποίο απευθύνθηκε ο PEX είχε λάβει ατομικώς την απόφαση να μην του προμηθεύει εμπορεύματα, διότι ο PEX είχε αθετήσει τις συμβατικές υποχρεώσεις του.

15 Η εξουσία του Ομίλου να αποφασίζει την αναστολή του εφοδιασμού των αγοραστών που δεν τηρούν τους γενικούς όρους πωλήσεως αναφερόταν ρητώς στα έντυπα που τα μέλη του Ομίλου απέστελαν στους πελάτες.

16 Στο έντυπο της 29ης Οκτωβρίου 1971, που ο Όμιλος απέστειλε σ' όλους τους πελάτες τους αναφέρεται ότι:

«υπό τις παρούσες συνθήκες κρίνουμε αναγκαίο να επιστήσουμε την προσοχή σας στους "γενικούς όρους πωλήσεως" και ειδικότερα στην αυστηρή τήρηση των εξής τριών παραγράφων:

με την παραγγελία του ο πελάτης αναλαμβάνει αυτομάτως την υποχρέωση να τηρεί όλες τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τους γενικούς όρους πωλήσεως και αποδέχεται τις συνέπειες των τυχόν παραβάσεων...».

17 Το εν λόγω έντυπο, ενόψει του περιεχομένου και του χρόνου εκδόσεώς του, είναι πρόδηλο ότι είχε ως σκοπό να παράσχει τη διαβεβαίωση στους εμπόρους λιανικής πωλήσεως ότι ο Όμιλος μεριμνούσε την εφαρμογή των γενικών όρων πωλήσεως και ότι θα λάμβανε τα κατάλληλα μέτρα κατά οποιουδήποτε ανταγωνιστή πωλούσε φθηνότερα, καθόσον μάλιστα οι υπενθυμιζόμενοι στους πελάτες όροι ήταν ακριβώς εκείνοι τους οποίους είχε παραβιάσει ο PEX.

18 Κατά συνέπεια πρέπει να γίνει δεκτό ότι η Επιτροπή διέθετε επαρκή στοιχεία που αποδείκνυαν ότι τα μέλη του Ομίλου έλαβαν συλλογικώς την απόφαση αναστολής της παραδόσεως εμπορευμάτων προς τον PEX.

19 Επομένως, το γεγονός ότι ο PEX δεν επιδίωξε να δώσει παραγγελίες σε κανένα από τα μέλη του Ομίλου και ότι ένα άλλο μέλος του Ομίλου εξακολούθησε να του παραδίδει εμπορεύματα επί ορισμένο χρονικό διάστημα δεν μπορούν να καταρρίψουν τη διαπίστωση της Επιτροπής ότι υπήρχε συλλογική απόφαση αρνήσεως παραδόσεως εμπορευμάτων στον PEX.

20 Κατά συνέπεια ο ασκούμενος από τον Όμιλο ρυθμιστικός έλεγχος της αγοράς, χαρακτηριζόμενος από την πολιτική τιμών και εκπτώσεων του Ομίλου και συνοδευόμενος από κυρώσεις προκειμένου να εξασφαλιστεί η αυστηρή τήρηση των γενικών όρων πωλήσεως, είχε ως αντικείμενο και ως αποτέλεσμα τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού στο Βέλγιο και επομένως εντός της κοινής αγοράς.

Επηρεασμός του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών

21 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν, πρώτον, ότι οι συμφωνίες και οι αποφάσεις του Ομίλου δεν μπορούσαν να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών.

22 Δεύτερον, ακόμη και αν οι εν λόγω συμφωνίες και αποφάσεις μπορούσαν πράγματι να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών, η επίδικη απόφαση δεν διευκρίνισε με ποιο τρόπο θα μπορούσε να επηρεαστεί το εν λόγω εμπόριο.

23 Τρίτον, τα μέλη του Ομίλου θεωρούσαν απολύτως καλόπιστα ότι οι αποφάσεις και συμφωνίες δεν επηρέαζαν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών και επομένως δεν δικαιολογείται η επιβολή προστίμων για την απόφαση με την οποία απλώς εφαρμόστηκαν οι συμφωνίες.

24 Το γεγονός ότι μία σύμπραξη για τον καθορισμό τιμών, όπως η επίδικη, δεν έχει ως αντικείμενο παρά μόνο την εμπορία των προϊόντων σε ένα κράτος μέλος δεν αρκεί για να αποκλειστεί η πιθανότητα να μπορεί να επηρεαστεί το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών.

25 Πράγματι, μία σύμπραξη που καλύπτει το σύνολο του εδάφους κράτους μέλους μπορεί, από την ίδια τη φύση της, να έχει ως αποτέλεσμα την παγίωση της στεγανοποιήσεως των εθνικών αγορών, εμποδίζοντας κατ' αυτό τον τρόπο την οικονομική αλληλοδιείσδυση που επιδιώκει η Συνθήκη και εξασφαλίζοντας την προστασία της εγχώριας παραγωγής.

26 Συναφώς πρέπει να εξακριβωθούν τα μέσα που διαθέτουν οι μετέχοντες στη σύμπραξη για να εξασφαλίσουν ότι η πελατεία θα παραμείνει πιστή, και παράλληλα η σχετική σημασία της συμπράξεως εντός της οικείας αγοράς και το οικονομικό πλαίσιο στο οποίο τοποθετείται η σύμπραξη.

27 Η απόφαση του Ομίλου που αφορά το ύψος του δώρου συνεργασίας, το ποσοστό του οποίου καθορίζεται βάσει της συνολικής αξίας όλων των εμπορευμάτων που αγοράζει ο πελάτης από μέλη του Ομίλου κατά τη διάρκεια ενός έτους, μπορούσε να έχει ως αποτέλεσμα τη συγκέντρωση παραγγελιών υπέρ των μελών του Ομίλου, ώστε ο πελάτης που έχει ήδη καλύψει ένα μέρος των αναγκών του εφοδιαζόμενος από μέλη του Ομίλου να έχει κίνητρο για να καλύψει ακόμα μεγαλύτερο μέρος των αναγκών του εφοδιαζόμενος από τα εν λόγω μέλη, προκειμένου να επιτύχει την μεγαλύτερη δυνατή έκπτωση.

28 Η απόφαση δεν εξηγεί πώς είναι δυνατόν το 10% των βελγικών εισαγωγών, που αντιπροσωπεύει το 5% της όλης βελγικής αγοράς και πωλείται από τον όμιλο υπό τους όρους και με τις τιμές του, να επηρεάζει, χωρίς να υφίστανται δεσμοί αποκλειστικότητας μεταξύ των μελών του Ομίλου και των αλλοδαπών παραγωγών, το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών.

29 Βάσει του άρθρου 190 της Συνθήκης, η Επιτροπή οφείλει να αιτιολογεί τις αποφάσεις της μνημονεύοντας τα πραγματικά στοιχεία στα οποία στηρίζεται η νομική αιτιολόγηση του μέτρου καθώς και τις σκέψεις που την ώθησαν στην έκδοση της αποφάσεώς της.

30 Μολονότι η εν λόγω απόφαση μπορεί, εφόσον αποτελεί έκφραση πάγιας πρακτικής της Επιτροπής, να αιτιολογείται συνοπτικά, και μάλιστα με παραπομπή στην εν λόγω πρακτική, ωστόσο, όταν βαίνει αισθητώς πέραν των προηγουμένων αποφάσεων, η Επιτροπή οφείλει να αναπτύσσει το σκεπτικό της κατά τρόπο σαφή.

31 Όσον αφορά τις διαπιστώσεις της αποφάσεως σχετικά με την εδαφική προστασία που προκύπτει από τη σύμπραξη και την απομόνωση της εθνικής αγοράς, η εν λόγω απόφαση δεν εκθέτει κατά τρόπο σαφή τους λόγους για τους οποίους η Επιτροπή προέβη στις ανωτέρω διαπιστώσεις, δεδομένου ότι η απλή παραπομπή σε μια προηγούμενη υπόθεση δεν αρκεί για να διευκρινιστούν οι λόγοι αυτοί.

32 Χωρίς να αποκλείεται ότι μία σύμπραξη για καθορισμό τιμών όπως η επίδικη μπορούσε πράγματι να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών, ωστόσο είναι γεγονός ότι η καθής, λαμβάνοντας μία απόφαση, η οποία βαίνει αισθητώς πέραν των προηγουμένων αποφάσεών της, όφειλε να εκθέσει την αιτιολογία της σαφέστερα.

33 Στη συγκεκριμένη περίπτωση, οι απλοί ισχυρισμοί που παρατίθενται στη στήλη Ε της επίδικης αποφάσεως, η οποία φέρει τον τίτλο «Αρνητικές επιπτώσεις επί του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών», δεν συνιστούν εκπλήρωση της υποχρεώσεως αιτιολογίας των αποφάσεων, την οποία υπέχει η Επιτροπή από το άρθρο 190 της Συνθήκης ΕΟΚ.

34 Κατά συνέπεια, το άρθρο 4 της αποφάσεως 74/431/ΕΟΚ της Επιτροπής πρέπει να ακυρωθεί σύμφωνα με το σχετικό αίτημα της προσφεύγουσας.

Επί των δικαστικών εξόδων

(Παραλείπεται)

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

αποφασίζει:

1. Ακυρώνει το άρθρο 4 της αποφάσεως 74/431/ΕΟΚ της Επιτροπής.

2. Καταδικάζει την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στα δικαστικά έξοδα.

Lecourt Kutscher Donner Pescatore

Sørensen Mackenzie Stuart O'Keeffe

Δημοσιεύτηκε στο Λουξεμβούργο σε δημόσια συνεδρίαση στις 26 Νοεμβρίου 1975.

Ο γραμματέας
A. Van Houtte

Ο Πρόεδρος
R. Lecourt